

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2017. november 28. napján tartott fellebbezési tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A halált okozó testi sértés büntette miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2017. évi május hó 18. napján kihirdetett 5.B.24/2016/31. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlott cselekményét testi sértés büntetteként (Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés II. fordulat) minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 76 886 (Hetvenhatezer-nyolcszáznyolcvanhat) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

A törvényszék a vádlott bűnösségét súlyos testi sértés büntetében (a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény /a továbbiakban Btk./ 164. § (3) bekezdés) állapította meg, és ezért 2 év szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett amennyiben a szabadságvesztés végrehajtása elrendelésre kerül azt fogházban (eggyel enyhébb fokozatban) kell végrehajtani, és ez esetben a vádlott legkorábban a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Döntött a bűnjelek sorsáról és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész téves minősítés miatt a vádlott terhére jelentett be fellebbezést. Jogorvoslatának írásbeli indokolásában kiemelte, hogy álláspontja szerint tévedett a törvényszék a cselekmény jogi minősítése tekintetében levont következtetésében. A vádlott semmiképpen sem tekinthető laikusnak a sértett egészségi állapotát illetően. Az elsőfokú bíróság bár megjelölte a bizonyítékok felsorolásánál az igazságügyi pszichológus szakértői véleményt, azonban az ítéleti tényállásban annak egyetlen megállapítását nem rögzítette annak ellenére, hogy a vádlott személyiségének megítélése szempontjából jelentőséggel bír. Mellőzendő továbbá annak rögzítése, hogy „közismert tény, hogy a nagy mértékű dohányzás csonttritkuláshoz vezet” a szakértők is az idős emberek csontproblémáira vonatkozó általános példát említettek meghallgatásuk alkalmával.

A büntetés kiszabása körében észrevételezte, hogy a cselekmény ítéleti minősítésére figyelemmel a kiszabott büntetés eltúlzott, enyhébb büntetés kiszabása lett volna indokolt.

Indítványozta a tényállás kiegészítését a pszichológiai lelet és véleménynek az írásbeli indokolásában idézett megállapításával, a cselekmény halált okozó testi sértés büntettekénti

minősítését, az ítélet egyéb rendelkezéseinek helybenhagyását a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére pártfogó felügyelet elrendelésével.

A vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

A fellebbviteli főügyészség átiratában a bűncselekmény súlyosabb minősítésének megállapítását célzó ügyészi fellebbezést fenntartotta, és az ügy tárgyaláson történő elbírálását indítványozta. Álláspontja szerint a tényállás teljes megalapozottságához a személyi tényállás kiegészítése és az igazságügyi orvosszakértői bizonyítás továbbfejlesztése szükséges. A személyi tényállás kiegészítése a pszichológus szakértői vélemény megállapításával, továbbá a tényállásban a külsérelmi nyomok pontos rögzítése is indokolt, ugyanakkor az iratellenes megállapítások mellőzendők az ítélet 8. oldal 6. bekezdéséből, és helyesbítendő az ítélet 4. oldal 5. bekezdésében a bordatörések pontos helye. Végül tévesen határozott a törvényszék az eljárás során lefoglalt biológiai anyagmaradványok és nyomrögzítő eszközök lefoglalás megszüntetését követően azok megsemmisítéséről.

Az ítéletábra az ügyészi fellebbezés folytán a törvényszék ítéletét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 348. § (1) bekezdése alapján felülbírálatának körébe vonta, és a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontja szerinti tárgyaláson bírálta felül. Osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját, miszerint a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tényállás teljes megalapozottságához az igazságügyi szakértői bizonyítás továbbfejlesztése szükséges a másodfokú eljárásban. Az ítéletábra a fellebbezési eljárásban ismételt meghallgatta ... és ... igazságügyi orvos szakértőket a sértett sérüléseinek keletkezését illetően.

A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményét követően a fellebbviteli főügyészség jelenlévő képviselője perbeszédében az ítélet személyi és történeti tényállásának kiegészítését indítványozta az igazságügyi orvosszakértők fellebbviteli tárgyaláson adott szakvéleményének releváns megállapításaival, valamint az ítélet indoklásának helyesbítését a vádlotti szándék tekintetében. A vádlott bűnösségét a Btk. 164. § (8) bekezdésének II. fordulatában meghatározott és a szerint büntetendő halált okozó testi sértés büntetében indítványozta megállapítani, a vádlott pártfogó felügyeletének elrendelésével és külön magatartási szabály megállapításával akként, hogy alkoholfüggőségének megelőzése érdekében pszichológiai, illetve szükség esetén - beleegyezésével - gyógyító eljárásnak vesse magát alá. A biológiai anyagmaradványok és nyomrögzítő eszközök lefoglalásának megszüntetését követően e bizonyítási eszközök tárgyletében történő kezelésére tett indítványt, végül a bűnügyi költség megfizetéséről szóló döntést is indítványozta.

A védő az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítéletábra a felülvizsgálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok sérelme nélkül folytatta le az eljárást, melynek eredményeképpen javarészt megalapozott tényállást állapított meg, amely az iratok tartalma alapján a vádlott személyiségvonásaival az igazságügyi pszichológiai szakértői vélemény megállapításai alapján kiegészítendő. Kiegészítendő továbbá a tényállás a külsérelmi nyomok pontos rögzítésével a boncjegyzőkönyv alapján, az igazságügyi orvosszakértők fellebbezési tárgyaláson adott szakvéleményeinek lényeges megállapításaival, pontosítandó a bordasérülések helye. Az indoklásból az iratellenes megállapítások mellőzendők, kiegészítendő az ítélet indoklása a vádlotti szándék tekintetében.

A fentiek alapján a tényállás kiegészítendő, illetve helyesbítendő a következők szerint:

Az ítélet 3. oldal 2. bekezdését követően: a vádlott „életvitelét az alkalmazkodó beilleszkedés jellemzi. Nem emelkedik felül a konkrét élethelyzeteken, gondolkodása sablonos. Széles látókörű, jó közvetlen emlékezzettel és ügyintézői képességekkel bír.

Feladatokhoz és helyzetekhez könnyen és jól alkalmazkodik, emberekhez kevésbé. Elrejti a valóságos élethelyzetét, eljátszik egy szerepet... A felelősséget igyekszik elhárítani magától. Az agresszív feszültség, az erős elhárítási törekvés ellenére is kirobban, mégpedig feldolgozatlanul, dühkitörésben, jelenetrendezésben. Cselekvését intoleranciája sürgeti és a szorongás csökkentése vezérli."

A 4. oldal 5. bekezdésének 1. mondata mellőzendő, helyette az alábbiak rögzítendőek:

A vádlotton a testszerte a következő külsérelmi nyomokat rögzítették. A jobboldali válltájékon részint lapockatájékon, hosszirányban mintegy 22 cm-es, harántirányba mintegy 10-12 cm-es sötét, szederjes bőrelszíneződés, a hát bal oldalán a IV-VI. számú háti csigolyák magasságában egy hosszirányú 6 cm hosszúságú, 2-3 cm kiterjedésű ép hámmal fedett sötét szederjes bőrelszíneződés, a hát bal oldalán az ágyéki III.-V. csigolyák között egy 8x8 cm-es sötét szederjes ép hámmal fedett bőrelszíneződés, az ágyéki 5. csigolya, valamint keresztcsonti ízület magasságában 3 db egyenként 1 cm-es sötét szederjes ép hámmal fedett bőrelszíneződés, a jobb oldali homlokudornak megfelelően egy 2x1 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés, az orrgyök területén részint a jobb szem körül legnagyobb átmérőben mintegy 7 cm-es ún. pápaszem vérömleny, a jobb oldali pofagumótól az állkapocs irányába az arc jobb oldalán 8 cm-es területen sötét szederjes bőrelszíneződés, a jobb oldali fülkagyló felső területén 3 cm-es lebenyes, sötét szederjes bőrelszíneződés, a fülkagyló tapadása felett 1 cm-nyivel kezdődve a hajas fejbőr területén a halántékcsonthoz pikkelyének vetületében 3x2 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés, a bal oldali pofagumótól mintegy 3 cm-re kifelé hosszanti 1,2 cm hosszúságú folytonosság megszakadás, környezetében lencsényi sötét szederjes bőrelszíneződéssel, e sérüléstől 3 cm-nyire befelé 0,6 cm-es folytonossági hiány, melynek környezetében sötét szederjes bevérzés látható. A bal fülkagyló területe 4 cm legnagyobb átmérőjű területben sötét szederjes bőrelszíneződés található, a mellkas elülső felszínének megfelelően a II. és IV. bordák magasságában a nagy mellizom vetületében egy 8x6 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés, a mellkas bal oldalán a középvonaltól 5 cm-nyire kezdődve a IX. borda csúcsi részétől kifelé húzódva egy haránt irányú 6 cm hosszúságú 1,2-1,3 cm szélességű sötét szederjes bőrelszíneződés, a mellkas jobb oldalán a válltól egészen a karnyúlványig húzódva 40 cm hosszúságú, 18-20 cm szélességű a hónaljárok irányába húzódó sötét szederjes felhős bőrelszíneződés, a bal felső végtagon 60 cm hosszúságban ép hámmal fedett bőrelszíneződés, a jobb válltól a kézhát területéig egybefüggő jelleggel 67 cm kiterjedésben sötét szederjes bőrelszíneződés, melynek területének hámfosztott területek is felismerhetők. A herezacskó jobb oldalán 3x1 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés, a jobb comb elülső felszínén a középső harmad belső oldalán 5x5 cm-es területen több mákszemnyi lencsényi sötét szederjes bőrelszíneződés, bal térd elülső felszínének megfelelően 6x6 cm-es világos, vöröses bőrelszíneződés, melynek területének egy 2 cm-es gömbölyded, sötét szederjes terület is felismerhető. A bal lábszár felső harmadában 6x4 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés, mely területen a bőr alatti zsírszövetben csillogó bevérzés. A bal comb elülső felszínén az alsó határtól indulva kifelé 2 db. egymással párhuzamos 6 cm hosszúságú 0,5-0,6 cm szélességű halvány vöröses bőrelszíneződés. A bal térd elülső felszínén két db. egyenként 4x3, illetve 2x1 cm-es sötét szederjes bőrelszíneződés és 4 cm hosszúságú folytonossági hiány. Végül a bal lábszár elülső felszínén hosszirányban 10 cm-es területen harántirányban 2-3 cm-es területen több lencsényi babszemnyi sötét szederjes bőrelszíneződés.

Helyesbítendő ugyanezen bekezdésben a sorozat bordatöréseknél a helye, amely figyelemmel az igazságügyi boncjegyzőkönyv 6. oldalának 2. bekezdésére a sértett e bordatöréseket bal oldalt szenvedte el. A boncjegyzőkönyv véleményi része (7. oldal utolsó bekezdés) valóban jobb oldali sorozat bordatöréseket rögzít, azonban ezen elírást az igazságügyi szakértők a 2017. május 18.

napján tartott tárgyaláson helyesbítették és ez helyesbítendő az ítélet 4. oldalának 5. bekezdésében is.

A koponya felületét jobb illetve bal oldalról is erőbehatás érte, a bal oldalon közepes vagy azt közelítő / keményburok alatti vérzés /, míg a jobb oldalon enyhe, kis erejű erőbehatás történt, kettős erőbehatás érvényesült. A fejsérülés ütődéstől vagy elesésétől való keletkezése akkor merülhetett volna fel, ha egyoldali sérülések érték volna a koponyát. A fejsérülés ökolütés által keletkezhett, amely kiterjedt a fülkagyló területére is és nem hozható összefüggésbe azzal, hogy a sértett valaminek nekiesett vagy nekicsapódott. A szubdurális vérzés önmagában 8 napon túl gyógyult volna, lényeges hogy nem térfoglaló jellegű volt.

A tüdőzúzódás a bordatöréssel hozható összefüggésbe, a vérmell kialakulása szintén, mely a bordatörést követően a mellhártya átszakadását jelenti és az azon keletkező szivárgó vérzést. A zsírembólia a háton tapasztalt többrendbeli sérüléssel hozható összefüggésbe és 4 órán belüli keletkezésre utal.

A kialakult sorozat bordatörés a mellkas összenyomtatására utal. Annak, hogy a sértett önmagától nekiessen valaminek, kicsi a valószínűsége. Egészséges felnőttél a sérülések összességükben sem eredményeztek volna halálos következményt. Jelen esetben azonban a sértett szervezete előregedett volt, alkalmazkodó képessége meglehetősen irritált.

Esetében a légyszűrés sérülések kiterjedtsége, a bordatörések és a vérmell játszottak döntő szerepet a halálos eredmény bekövetkezésében

Fentiekből következően mellőzendő továbbá a 3. oldal 7. bekezdéséből „utólag nem tisztázható módon vagy a vádlott lökte meg közepes erővel, vagy a verekedést követően az igen gyenge fizikumú sértett neki esett a falnak, vagy álló helyzetből ráesett az asztalra, vagy valamelyik bútornak vagy a falnak lökte”. A 4. oldal utolsó előtti bekezdéséből: „nem állapítható meg kétség kívül, hogy a sértett sorozatborda-törése nekiesés kapcsán vagy egyértelműen bántalmazásból ered-e avagy sem, Mellőzendő továbbá az ítélet 9. oldal 6. bekezdésében rögzített azon megállapítás, hogy a vádlott magatartása és a sértett halála között nincs ok-okozati összefüggés, mert megszakadt ez a láncolat. Iratellenes volta miatt mellőzendő az ítélet 8. oldal 7. bekezdésében annak rögzítése „a vádlott tagadta, hogy rátérdelt, vagy megaposta volna férjét” tekintettel arra, hogy ilyen nyilatkozatot a vádlott az eljárás során nem tett. Végül mellőzendő az ítélet 8. oldal utolsó bekezdéséből annak rögzítése „közismert tény, hogy a nagymértékű dohányzás csonttritkuláshoz vezet, márpedig a sértett láncdohányos volt, nyilván ez is közrehatott abban, hogy a közepest elérő erőbehatás révén sorozat bordatörés alakult ki nála”. Noha a szakértők a dohányzás és a csonttritkulás összefüggésére nem ilyen módon nyilatkoztak, hanem akként, hogy az idős emberek között a csonttritkulás gyakran előfordul.

A törvényszék törvényesen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére, azonban tévedett a cselekmény jogi minősítését illetően, amely helyesen halált okozó testi sértés büntette (Btk. 164. § (1), (8) bekezdés II. fordulata). E körben teljes körűen osztotta az ítéletábra a vádhatóság álláspontját. A 3/2013. számú Büntető Jogegységi határozat I.B. 5. pontja akként foglal állást, hogy halált okozó testi sértés valósul meg, ha az elkövető szándékos cselekménye testi sértés előidézésére irányul, de a magatartással okozati összefüggésben a sértett halála is bekövetkezik, viszont az elkövetőt a halálos eredmény tekintetében csak gondatlanság terheli. A halált okozó testi sértés elkövetési magatartása szempontjából közömbös, hogy az elkövető a testi sértés alapesetére, minősített esetére vagy éppen életveszély okozására irányuló szándékkal valósítja meg a cselekményt. Az elkövetési magatartási és a bekövetkezett halál között az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha a testi sértési cselekmény indította el vagy mozdította elő azt az okfolyamatot, amely a halál bekövetkezéséhez vezetett. A halálos eredmény viszonylatában a bűnösség, a gondatlanság bármely formájában fennállhat. A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeként is az állapítható meg a szakértői nyilatkozatok alapján, hogy a vádlott

bántalmazásának következtében a sértett 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett. A sértettnek számos megbetegedése volt, igen gyenge fizikai állapota, hiszen 182 cm-es testmagasságához mindössze 50 kg-os testsúly társult, rendkívül vérzékeny volt, és számos természetes okú megbetegedésben szenvedett, rendkívül súlyos érlemeszesedésben, koszorúverőér elmeszesedésében, szívizom hegesedésben, markáns idült tüdőtágulatban, gennyes hörghurutban, húgyhólyag kövességében, melyet idült húgyhólyag gyulladás, valamint a felszálló dominálón bal oldali vesemedence gyulladásában is, továbbá a tüdőerek érlemeszesedésében és idült pangás belszervi jellegzetességben. A szakértők a másodfokú eljárásban akként fogalmaztak, hogy igen a sértett ún. különleges testi állapotban volt. A sértettnek ez a fajta testi állapota, illetőleg egészségének romlása a vádlott előtt zajlott, hiszen 46 évig éltek házasságban, tehát a sértettnek a testi állapota a vádlott előtt minden részletében ismert volt. Ebből következően az ítéletábra egyezően az ügyészi állásponttal nem osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének 9. oldal 8. bekezdésében azon megállapítását, amely bár azt elismerte, hogy a sértett sérülései és halála között - figyelemmel súlyos betegségeire - is okozati összefüggés van, e megállapítás helytálló, azonban az, hogy „de a vádlott magatartása és a sértett halála között nincs ok-okozati összefüggés, mert megszakadt ez a láncolat”. Ezen megállapítása az elsőfokú bíróságnak téves. Az elszenvedett bántalmazáskor kétségtelen az, hogy a vádlott tudatában nem merült fel annak lehetősége, hogy férje ebbe a bántalmazásba belehalhat, a bántalmazás kétségtelenül testi sértés okozására irányult, azonban gondatlansága folytán nem számolt azzal a lehetőséggel, hogy a sértett egészségi állapota miatt a bántalmazás a testi sértésnél jóval súlyosabb következményekkel járhat. Tudnia kellett, hogy azok a sérülések amelyek más esetben 8 napon belül gyógyulnak, illetve a kiterjedt lágyrész sérülések akár csonttöréssel és társulhatnak és 8 napon túli gyógytartamúak.

A halálos eredménnyel kapcsolatban a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy e vonatkozásban a vádlott hanyag gondatlansága állapítható meg, hirtelen haragját vezette le a bántalmazással, azonban az eredmény tekintetében a sértett elhalálózásával kapcsolatban csak a gondatlansága állapítható meg. Színvonalas perbeszédében a fellebbviteli főügyészség képviselője helytállóan hivatkozott több eseti döntésre, melyből megállapítható, „következetes abban a bírói gyakorlat, hogyha az elkövető magatartása indítja el azt az okfolyamatot, amely az eredmény előidézéséhez vezetett büntetőjogi felelősséget nem zárja ki, és az okfolyamatot nem szakítja meg, ha abban egyéb tényezők, mint pl. a sértett betegsége is közrehatottak. Az eredmény bekövetkezésében közreható ok (concause) nem szakítja meg az okozati láncolatot, vagyis az okozati kapcsolat megléte teremti meg az elkövető büntetőjogi felelősségét (BH2005. 272). Továbbá köztudott, hogy a fejre, az arckoponyára mért erősebb ütés, vagy rúgás az agy, illetve a hozzá csatlakozó szervek, erek sérülésével, szakadásával járhat e lehetséges következmény a mindennapi ismeretek szintjén is felmérhető. Nem lehet kétséges, hogy ilyen ismeretekkel a vádlott is rendelkezett (BH1998. 257).

A büntetés kiszabása körében irányadó bűnösségi körülményeket a törvényszék feltárta. A vádlott immár helyesen minősített cselekménye 2-től 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A törvényszék által kiszabott büntetés a súlyosabb minősítés ellenére is elegendő és helytálló a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett - elrendelése esetén eggyel enyhébb fokozatban végrehajtani rendelt - szabadságvesztés büntetés. A fellebbviteli főügyészség pártfogó felügyelet elrendelésére és külön magatartási szabály előírására irányuló indítványát az ítéletábra nem találta alaposnak. A jelenleg 69 éves vádlott egész életében normakövető magatartást tanúsított, 42 évig dolgozott egy munkahelyen laboránsként és családjának élt. Életvitelének rendszeres figyelemmel kísérése ebből következően nem szükséges. Nincs ok külön magatartási szabály előírására sem, az ítélet helyes megállapítása szerint, ítélet 3. oldal 1. bekezdésében testi és lelki állapota alapján alkoholfüggőnek nem tekinthető, de alkoholhoz vonzódó személyiség. E körülmény önmagában nem indokolja még a pártfogó felügyelet esetleges elrendelése esetén sem e külön magatartási szabálynak a megállapítását.

Nem osztotta az ítéltábla a vádhatóságnak a biológiai anyagmaradványok és nyomrögzítő eszközök megsemmisítése helyett azok tárgyletében történő kezelésének elrendelését sem. A 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet 1. bekezdése kimondja: azt a lefoglalt dolgot, amely az eljárás során a bizonyítás eszközéül szolgál, valamint amelyet az eljárás során azonosítani, megvizsgálni, valamint megtekinteni szükséges a nyomozó hatóság, az ügyész, vagy a bíróság tárgyletétbe helyezi. Az e bekezdésben meghatározott bűnjeleket 24 órán belül át kell adni a bűnjel kezelőnek. Az eljárás során e rendelkezésnek a teljesítése megtörtént, azonban az eljárás befejeződött, a bűnjeleknek a vizsgálata megtörtént, ezért azokra a későbbiek során nincs szükség, ebből következően helyesen rendelkezett az első fokon eljáró bíróság, amikor a Be. 155. § (1) bekezdése alapján a lefoglalást megszüntette és a (8) bekezdés alapján a tárgyak megsemmisítéséről rendelkezett.

Fentiekben kifejtettek alapján az ítéltábla a törvényszék ítéletét a jelzett körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

Debrecen, 2017. november 28.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró.

Záradék: A Miskolci Törvényszék 5.B.24/2016/31. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. november 28.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke